

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

СЕДМИЧНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА

08.05.2023. – 12.05.2023

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА БАНКАРСТВО, СЛУЖБА FRONT OFFICE

Сарајево, 15.05.2023. године

**СЕДМИЧНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ
ТРЖИШТИМА 08.05.2023. – 12.05.2023.**

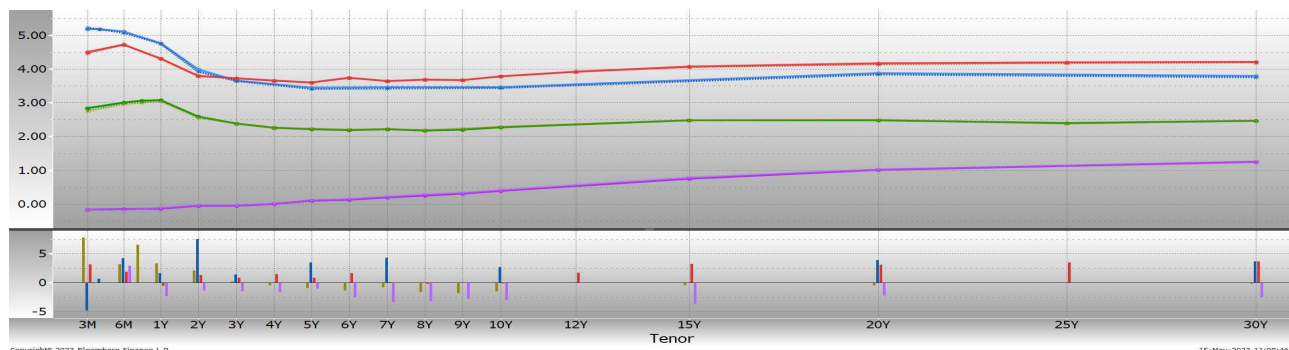
Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обвезнице

Приноси	Еврозона		САД		Велика Британија		Јапан	
	5.5.23	12.5.23	5.5.23	12.5.23	5.5.23	12.5.23	5.5.23	12.5.23
2 године	2.57	2.59	3.91	3.99	3.79	3.80	-0.04	-0.05
5 година	2.23	2.22	3.41	3.45	3.59	3.60	0.12	0.11
10 година	2.29	2.28	3.44	3.46	3.78	3.78	0.42	0.39

Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке Vubillove

Доспијеће	Приноси	
	5.5.23	12.5.23
3 мјесеца	2.802	2.866
6 мјесеци	2.967	2.998
1 година	3.065	3.089

Граф 1: Приказ кривуља приноса државних обвезница

Граф приказује криве приноса Њемачке (зелена), САД (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 12.05.2023. године (пуне линије) и 05.05.2023. године (испрекидане линије). На доњем дијелу графа је приказана разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

ЕВРОЗОНА

Приноси обвезница еврозоне нису забиљежили веће промјене у односу на претходну седмицу. Приноси њемачких обвезница краћег рока доспијећа су повећани за 2 базна поена, док су приноси обвезница средњег и дужег рока доспијећа смањени за 1-2 базна поена. Истовремено, приноси италијанских обвезница краће рочности су повећани за 6 базних поена, док је код обвезница дужег доспијећа забиљежен благи пад од 1 базног поена. Изјаве званичника ЕЦБ у протеклој седмици су углавном биле фокусиране на и даље високу инфлацију, иако је видљиво да иста биљежи успорење. Без обзира на наведено, већина још увијек сматра да постоји могућност додатних повећања каматних стопа ове институције како би циљани ниво инфлације од 2% био испуњен. Такође, одређени број званичника, међу којима је најгласнији био предсједник Deutsche Bundesbank Nagel, сматра да је могуће да повећање каматних стопа буде настављено и након љета. Nagel је изјавио и да су све опције још увијек отворене за септембарску сједницу ЕЦБ и додао да би могла бити потребна 1,5 година да се види примикање темељне инфлације нивоу од 2%. Nagel сматра да би могло бити потребно додатно поштравање након љетног одмора, што представља његов, до сада, најснажнији сигнал

да би повећање каматних стопа ЕЦБ могло потрајати и након два повећања по 25 базних поена које тржишта великом већином очекују у јуну и јулу.

Главни економиста ЕЦБ Lane је изјавио да су каматне стопе главна алатка за борбу против инфлације, док се биланс налази у позадини. Предсједница Lagarde је изразила забринутост због растућих цијена у еврозони и изјавила да „постоје фактори који могу изазвати значајне узлазне ризике по изгледе инфлације“ и да ЕЦБ мора бити изузетно пажљива у погледу тих ризика, посебно у вези са повећањима плата у неколико ЕУ држава.

У мјесечној анкети истраживања ЕЦБ се наводи да су очекивања потрошача о инфлацији у наредних годину дана у марту „значајно“ повећана, па се очекује да би инфлација могла износити 5,0% у поређењу са 4,6% колико је очекивано у фебруару. Такође, очекивања инфлације за наредне 3 године су повећана на 2,9% са претходних 2,4%, а што је још даље од циљаних 2%.

Табела 3: Кретање економских индикатора за еврозону

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно	Претходни	
			стање	период	
1.	Sentix индекс повјерења инвеститора– ЕЗ	МАЈ	-7,5	-13,1	-8,7
2.	Стопа инфлације – Њемачка (финал.)	АПР	7,6%	7,6%	7,8%
3.	Стопа инфлације – Француска (финал.)	АПР	6,9%	6,9%	6,7%
4.	Стопа инфлације – Холандија (финал.)	АПР	5,9%	5,8%	4,5%
5.	Стопа инфлације – Ирска (финал.)	АПР	6,3%	6,3%	7,0%
6.	Стопа инфлације – Шпанија (финал.)	АПР	3,8%	3,8%	3,1%
7.	Индустријска производња – Њемачка (Г/Г)	МАР	1,8%	1,8%	0,7%
8.	Индустријска производња – Финска (Г/Г)	МАР	-	4,5%	-3,0%
9.	Индустријска производња – Аустрија (Г/Г)	МАР	-	-0,4%	5,5%
10.	Индустријска производња – Италија (Г/Г)	МАР	-1,7%	-3,2%	-2,3%
11.	Индустријска производња – Ирска (Г/Г)	МАР	-	-22,8%	22,9%
12.	Индустријске продаје – Холандија (Г/Г)	МАР	-	0,5%	4,2%
13.	Прерађивачка производња – Холандија (Г/Г)	МАР	-	-4,0%	-2,3%
14.	Трговински биланс – Холандија (у милијардама EUR)	ФЕБ	-	6,3	2,8
15.	Трговински биланс – Француска (у милијардама EUR)	МАР	-9,30	-8,02	-9,30
16.	Биланс текућег рачуна – Њемачка (у милијардама EUR)	МАР	-	32,4	22,5

САД

Приноси на америчке државне обвезнице су током протекле седмице забиљежили раст дуж цијеле криве. На раст приноса утицало је смиривање турбуленција у банкарском сектору, те објављивање податка о стопи инфлације. Такође, протеклу седмицу у САД су обиљежила дешавања везана за договоре о горњој граници задуживања. Наиме, предсједник Феда из Чикага Goolsbee је изјавио да би дугорочније тензије око постизања договора везаног за лимите задуживања могле знатно отежати посао Феде док покушава процијенити утицај превирања у банкарском сектору, те је истакао како тензије „долазе у најгорем могућем тренутку“. С друге стране, министрица финансија САД Yellen је истакла да Министарство финансија неће бити медијатор у постизању договора о лимиту задуживања, те је упозорила америчке пословне и финансијске лидере на утицај који би евентуални банкрот могао имати на економију. Такође, Yellen је на маргинама састанка земаља чланица Г7 изјавила да је једини добар исход у рјешавању тренутног застоја да Конгрес подигне горњу границу америчког дуга. Yellen је истакла да, како глобална тржишта, тако и америчка домаћинства и компаније морају видјети да је Конгрес посвећен плаћању рачуна, додајући да би се кредитни рејтинг земље могао нарушити уколико Конгрес то не учини. С друге стране, предсједник Виден је изјавио да пријетња неиспуњавањем обавеза мора бити искључена, а такође је нагласио да је „апсолутно сигуран“ да ће

неизвршење обавеза бити избјегнуто. Истакао је и да је размишљао о позивању на 14. амандман који ефективно гарантује валидност јавног дуга.

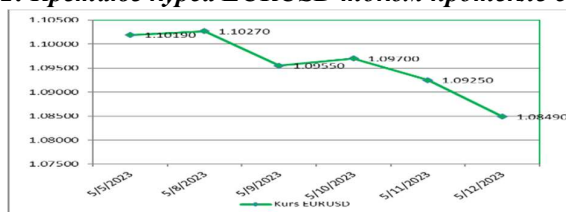
Истраживање које је провео Фед је показало да су америчке банке пријавиле строже стандарде кредитирања у I кварталу, а који су уведени и прије недавних стресова у банкарском сектору. Удио банака које поштравају услове кредитирања за средња и велика предузећа порастао је на 46% са 44,8% у IV кварталу 2022. године. У одвојеном извештају, Фед је упозорио да би забринутост банака због споријег раста могла да их наведе да дају још мање кредита, убрзавајући тако пад. Предсједник Феда из Њујорка Williams је изјавио да ће Фед пратити „укупност података“ и да ће се одлуке о стопама доносити од састанка до састанка. Такође је истакао да не види разлог за смањење каматних стопа ове године. Члан FOMC-а Jefferson је изјавио да је инфлација почела да пада и да је економија почела да успорава на „уређен начин“, додајући да ће се инфлација смањити, док ће економија наставити да биљежи раст. Такође је напоменуо да је банкарски систем „здрав и отпоран“ и да су банке почеле да подижу стандарде кредитирања, што је типично за САД у економском циклусу. С друге стране, главни економиста ММФ-а Gourinchas је изразио забринутост због недавних турбуленција у банкарском сектору, те је нагласио да су власти брзо реаговале, али да ситуација није ријешена. Истакао је и да је потребно вријеме како би се процијенио утицај поштравања монетарне политике на инфлацију.

Табела 4: Кретање економских индикатора за САД

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Стопа инфлације (Г/Г) АПР	5,0%	4,9%	5,0%
2.	Темељна стопа инфлације (Г/Г) АПР	5,5%	5,5%	5,6%
3.	МБА апликације за хипотекарне кредите 5. МАЈ	-	6,3%	-1,2%
4.	Индекс произвођачких цијена (Г/Г) АПР	2,5%	2,3%	2,7%
5.	Иницијални захтјеви незапослених за помоћ 6. МАЈ	245.000	264.000	242.000
6.	Континуирани захтјеви незапослених 29. АПР	1.820.000	1.813.000	1.801.000
7.	Буџетски салдо (у млрд USD) АПР	235,0	176,2	308,2
8.	Индекс улазних цијена (Г/Г) АПР	-4,8%	-4,8%	-4,8%
9.	Индекс излазних цијена (Г/Г) АПР	-5,5%	-5,9%	-5,2%
10.	Индекс расположења потрошача Унив. из Мигичена Р МАЈ	63,0	57,7	63,5

USD је апрецирао у односу на EUR, те је курс EURUSD забиљежио пад са нивоа од 1,1019 на ниво од 1,0849.

Граф 2: Кретање курса EURUSD током протекле седмице

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Током протекле седмице одржана је сједница MPC ВоЕ на којој је донесена одлука да се референтна каматна стопа повећа за 25 базних поена, на укупних 4,5%. Ова одлука је била очекивана, док је садашња каматна стопа највећа од 2008. године. Чланови MPC ВоЕ су гласали са 7:2 за повећање референтне каматне стопе. Након сједнице из ВоЕ је саопштено да упорна инфлација захтијева даља поштрења, те да су ризици „значајно усмјерени према горе“. ВоЕ је, такође, изразила забринутост због раста цијена хране и добара, одакле долазе ризици за друге цијене и плате. ВоЕ је овом приликом презентовала највећу ревизију БДП-а у историји MPC, гдје сада очекује да ће реални БДП за 2023. годину износити 0,25%, а у 2024. години 0,75%,

те сматра да неће бити квартала са негативним растом док ће до средине 2026. године БДП бити повећан на 2,25%, што је више у односу на фебруарска очекивања. Што се тиче инфлације очекује се да ће са садашњих 10,1% бити смањена на 5,1% у IV кварталу 2023. године, док се раније очекивало да ће инфлација бити смањена на 3,9%. Гувернер ВоЕ Ваiley је изјавио да је дошло до оштрог темељног шока у цијенама хране, али је указао на сигнале слабљења инфлације хране. Министар финансија Hunt истакао је да је добра вијест да ВоЕ више не предвиђа рецесију, али да ће повећање стопе бити разочаравајуће за породице са хипотекама, те је додао да Велика Британија мора бити одлучна у придржавању плана смањења инфлације до краја године, иначе ће се криза трошкова живота наставити. Влада Велике Британије је напустила обавезивање да уклони ЕУ законе до краја 2023. године, те ће умјесто тога задржати измијењене законе ЕУ како би разјаснила које ЕУ законе до краја године жели да опозове. Влада је првобитно намјеравала да опозове скоро све ЕУ законе, али сада планира да опозове 600 од укупно око 4.000 закона.

Табела 5: Кретање економских индикатора за УК

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Индустријска производња (Г/Г)	МАР	-2,9%	-2,0%	-2,7%
2.	Прерађивачки сектор (Г/Г)	МАР	-2,5%	-1,3%	-1,9%
3.	Грађевински сектор (Г/Г)	МАР	3,5%	4,1%	6,0%
4.	БДП (Г/Г) Р	I КВАРТАЛ	0,2%	0,02%	0,6%
5.	Лична потрошња (Q/Q) Р	I КВАРТАЛ	0,1%	0,0%	0,2%
6.	Извоз (Q/Q) Р	I КВАРТАЛ	-6,5%	-8,1%	-1,4%
7.	Увоз (Q/Q) Р	I КВАРТАЛ	-3,5%	-7,2%	-0,2%
8.	Укупне пословне инвестиције (Q/Q) Р	I КВАРТАЛ	-0,6%	0,7%	-0,2%

Током протекле седмице GBP је апрецирала у односу на EUR, па је курс EURGBP забиљежио пад са нивоа од 0,87252 на ниво од 0,87156. GBP је депрецирала у односу на USD, па је курс GBPUSD смањен са нивоа од 1,2636 на ниво од 1,2458.

ЈАПАН

Гувернер ВоЈ Ueda је током протекле седмице у Парламенту изјавио да ће ВоЈ расправљати о стратегији изласка из ултрастимулативне монетарне политике, али да је прерано расправљати о томе, јер је потребно много више времена да се постигне стабилна и одржива циљана инфлација од 2%. Иако је било преурањено говорити о конкретним начинима да се растерете огромни фондови којима се тргује на берзи (ETF), према мишљењу Uede, ВоЈ ће вјероватно продати имовину по тржишној цијени, уколико то буде чинила у будућности.

ВоЈ је у четвртак објавила извјештај са посљедњег састанка ВоЈ, првог одржаног под руководством Uede. Један од чланова Одбора је изјавио да ВоЈ мора упорно наставити са монетарним ублажавањем, док други члан указује на то да је ризик од прераног прилагођавања монетарне политике већи него уколико инфлација премаши циљани ниво. Друга изражена мишљења су укључивала да постоје знаци доброг циклуса између плата и цијена, да је неопходно да ВоЈ на одговарајући начин процијени економију и инфлацију како би се избјегле закашњеле реакције политике, као и да је потребно посветити пажњу за предстојеће истраживање тржишта обвезница ВоЈ ради процјене функционисања тржишта.

Министар економије Goto је изјавио да се нада да ће ВоЈ реаговати на све оштре промјене или негативне ризике по економију Јапана. Goto је на конференцији за новинаре изјавио да Влада „признаје и вјерује да има смисла“ да ВоЈ спроведе ревизију својих неконвенционалних корака монетарне политике у борби против дефлације, у посљедњих 25 година. Према његовом мишљењу, када се појаве разни негативни ризици, а економија и финансијски услови се промјене, ВоЈ мора да спретно реагује. Министар економије Goto је позвао америчке банке и регулаторе да се позабаве ризицима ликвидности.

Табела 6: Кретање економских индикатора за Јапан

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно	Претходни	
			стање	период	
1.	PMI индекс услужног сектора F	АПР	-	55,4	55,0
2.	Композитни PMI индекс F	АПР	-	52,9	52,9
3.	Потрошња домаћинства (Г/Г)	МАР	0,8%	-1,9%	1,6%
4.	Водећи индекс P	МАР	97,9	97,5	98,2
5.	Коинцидирајући индекс P	МАР	98,7	98,7	98,7
6.	Текући рачун (у милијардама JPY)	МАР	2.890,7	2.278,1	2.197,2
7.	Трговински биланс (у милијардама JPY)	МАР	-450,0	-454,4	-604,1
8.	Монетарни агрегат M2 (Г/Г)	АПР	-	2,5%	2,5%
9.	Монетарни агрегат M3 (Г/Г)	АПР	-	2,1%	2,1%

JPY је током протекле седмице апрецирао у односу на EUR, те је курс EURJPY забиљежио пад са нивоа од 148,36 на ниво од 147,24. JPY је депрецирао у односу на USD, те је курс USDJPY забиљежио раст са нивоа 134,80 на ниво од 135,70.

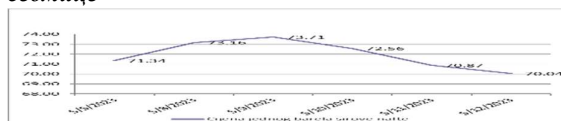
Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као последица кориштења или немогућности кориштења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

НАФТА И ЗЛАТО

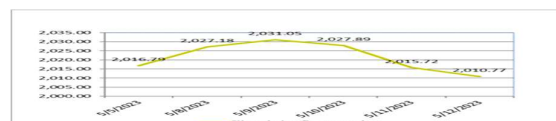
На отварању тржишта у понедељак цијена једног барела сирове нафте је износила је 71,34 USD (64,74 EUR). Током протекле седмице цијена нафте је углавном имала тенденцију пада након благог раста који је забиљежен почетком седмице. У понедељак и уторак цијена нафте је повећана јер су инвеститори процјењивали сигнале за тражњу сирове нафте након периода нестабилног трговања. У уторак је цијена повећана јер су трговци процијенили да је скорија распродаја овог енергента била претјерана, те аналитичари ANZ банке сматрају да се тако десио пад цијене без значајних промјена у фундаментима који одређују нафту. Цијена је од средине седмице почела да биљежи постепени пад. Иако су се појавиле вијести да САД планира да почне са куповином сирове нафте како би напунила своја складишта, а након завршетка њиховог одржавања, поменуто није дало допринос расту цијене. Већи ефекат на кретање цијене имале су економске вијести. Цијена нафте је у наредним данима смањена под утицајем преговора о нивоу задуживања у САД и након што су објављени подаци са тржишта рада у САД који су указали на раст захтјева за незапосленост. ОПЕС је у посљедњем мјесечном извјештају побољшао изгледе тражње Кине за нафтом у овој години, те је ревидирана тражња ове земље за 50.000 барела дневно. У извјештају је такође наведено да ће опоравак кинеске потражње за нафтом дјелимично бити надокнађен благим падом у другим регионима. Из ОПЕС-а је саопштено да је њихова производња смањена за 191 хиљаду барела дневно у априлу због проблема с производњом у Нигерији и правног спора у Ираку. Крајем седмице цијена је наставила да се благо смањује приближавајући се нивоу од 70 USD по барелу. Министар нафте из Ирака је изјавио да не очекује да ће ОПЕС+ на наредном састанку одлучити да даље смањује обим понуде, те је напоменуо да Ирак не може више смањивати обим понуде нафте. На затварању тржишта у петак цијена једног барела сирове нафте је износила 70,04 USD (64,56 EUR). Посматрано на седмичном нивоу цијена нафте је смањена за 1,82%.

Граф 3: Кретање цијене нафте током протекле седмице

На отварању лондонске берзе метала у понедељак цијена једне fine унце злата је износила 2.016,79 USD (EUR 1.830,28). Цијена злата је у понедељак повећана под утицајем слабљења USD, али и зато што неки инвеститори очекују да ће Фед крајем године смањити референтну каматну стопу. Такође, цијена злата је наставила да се креће изнад нивоа од 2.020 USD по унци јер је забринутост за здравље америчких регионалних банака наставила да блиједи након што је цијена акција PacWest банке скочила за 30% на отварању тржишта. Наредног дана цијена је наставила са благим растом углавном под утицајем очекивања објављивања инфлаторних података, који тренутно имају веома важан утицај на одлуке о кретању каматне стопе Феда, што се директно одражава на цијену злата. Постепени пад цијене злата започет је средином седмице и настављен је до петка. Утицај на снижење цијене имали су објављени подаци о инфлацији, који су указали да је инфлација смањена испод очекивања, што су инвеститори протумачили као могућност да Фед одгоди даљи раст каматних стопа. У првом моменту, када су подаци о инфлацији објављени, цијена злата је повећана, али је до краја трговања цијена смањена како су инвеститори почели да перципирају даља тржишна кретања. До краја седмице цијена злата је смањена углавном под утицајем апрецијације долара. Током трговања у петак цијена злата је благо смањена у односу на дан раније под утицајем шпекулација да ће инфлација у САД утицати на Фед да настави са даљим растом каматних стопа, док инвеститори пажљиво прате ситуацију око горњег нивоа задуживања САД. Иако је цијена током седмице смањена, поједини аналитичари сматрају да пад приноса на државне обвезнице, забринутост око горњег нивоа задуживања у САД, као и крај циклуса раста каматних стопа Феда креирају скоро па савршену позадину за рекордан раст цијене злата. На затварању тржишта у петак цијена једне fine унце злата је износила 2.010,77 USD (EUR 1.853,45). У односу на претходну седмицу цијена злата је смањена за 0,30%.

Граф 4: Кретање цијене злата током протекле седмице

Одрцање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као посљедица кориштења или немогућности кориштења информација, материјала или садржаја, или за посљедице одлука донесених на основу њих.